

bleven opført. Naar man ikke gjennem en Kontrakt, som det dengang hed, havde sikret sig, hvad man ogsaa var overbevist om, var Tilfældet — vilde man ikke have været istand til at begynde paa Opførelsen af denne Bygning. Man vilde ikke — det er min Overbevisning — have faaet Bevillingsmyndighedens Samtykke til at lade paa-begynde Bygningen, uden at man havde den Sikkerhed, som man mente at have og burde have for at Loven vilde ske Fyldest. Med Hensyn til Lovens Bestemmelser om Maximumsbøbet, og om hvorvidt det burde holdes og kunde holdes, da skal jeg henvise til de Brudstykker af den tidligere Forhandling, som kom frem ifjor ved Bevillingen af de 38,500 Rb. Man vil se af denne Forhandling ifjor fremdraget Udtalelser saavel fra den ærede daværende Minister som fra Medlemmer, der staa paa hans politiske Betragtningsside, saa positive Udtalelser for, at der ikke var Tvivl om, at man vilde blive indenfor det i Loven nævnte Beløb, at man i den Henseende ikke kan komme til at henvise til nogetsomhelst Sværende med Hensyn til disse Forhandlinger; og der maa dertil føies, hvad der med Styrke er gjort gjældende af den første ærede Laler, at end ikke det Beløb, som da blev bevilget, havde man ønsket at gaa til fra et meget stort Mindretals Side. Det var rigtignok i de Dage, da Mindretallet ikke agtedes saameget som nu, og det kan derfor ogsaa være undskyldende for, at man ikke dengang lagde særdeles Vægt paa, at der var et meget stort Mindretal, og man kunde ganske vist ikke lægge Vægt paa, at det siden blev Flertal, før det var Flertal. Det skal tjene til Undskyldning for, at dette ikke kunde komme i særdeles Betragtning, saameget mere, som dette Tal, der da var Mindretal, altid har respekteret Afgjørelser, selv om de vare flete imod dets Ønske, og derfor ogsaa loyalt, uagtet der just ikke bestemt realiter har været Grund dertil, har fastholdt gjennem 5 Aar det antagne Tilskud af 50,000 Rb. til Theatret. Jeg siger altsaa, der kan i den Henseende ikke være den ringeste Tvivl om, at man fra alle Sider var enig om, at høiere maatte man ikke gaa, og det Betyndeligste er, at selv den Kommission, der var nedsat angaaende Theaterbygningen, enstemmig har indstillet ikke at gaa høiere end at forlange af Sorø Akademis Midler et Tilskud — enten, som det hed, som Gave eller som Laan — indtil 100,000 Rb. Man bevilgede desuagtet 220,000 Rb., og her forlanges nu dette yderligere Beløb. Det var derfor naturligt, at man var særdeles tilfreds fra den Side, som stod Regjeringen nærmest, dengang man fik 220,000 Rb., da det var 120,000 Rb. mere, end hele Theaterkommissionen havde været enig om at indstille, og at man derfor meget vel kunde give den Forsikring og kunde give den i meget god Tro; at ingen Overstridelse skulde finde Sted, og det var paa den anden Side meget naturligt, om der hos det

store Mindretal, som senere blev Flertal, var en meget stærk Tvivl om Rigtigheden af den Bestemmelse af Rigsdagen at anvende en saa betydelig Kapital paa dette Diemed, saameget mere som det ikke særdeles kan fourvolige Rogens Samvittighed, om man i Kjøbenhavn har en eller anden Bygning mere, som ikke tiltaler det kunstneriske Dye; noget Lignende vil man jo finde mange andre Steder i Landet. Jeg skal ikke komme ind paa den første Lalers Undersøgelse af, hvorvidt det skulde være Gave eller Laan, det ligger jo ikke nærmest for her, men jeg skal kun sige, at det Udtryk selvfølgelig kun angaar de 220,000 Rb., Lovens Maximumsbøbet, og selvfølgelig slet ikke har Noget at gjøre med en hvilkensomhelst Overstridelse, altsaa heller ikke med den her foreliggende. Der er her Tale om et Beløb, som er taget ud af de under Statens Raadighed staaende Midler, og enten det er taget af Sorø Akademis Midler eller er taget ud af selve Statskassen, er jo realiter fuldkommen det Samme. Hvad Rigsdagen vil gjøre ved denne Sag, skal jeg ikke komme ind paa. Jeg har udtalt min Anskuelse om Sagens konstitutionelle Side, naar jeg har henholdt mig til, hvad den første ærede Laler har udtalt, og jeg er med ham enig i, at der vil kræves visse Trin af Undersøgelse, inden man kommer til et Enderesultat baade med Hensyn til, hvorledes man skal stille sig finantseelt, og hvorledes man skal stille sig konstitutionelt ligeoverfor det foreliggende Spørgsmaal. Men naar det ærede Medlem mente, at man i Betragtningen over dette Spørgsmaal blot behøvede at henholde sig til en æret Kirke- og Undervisningsminister, nemlig til den foregaaende, da er jeg ikke enig med ham deri. Om og i hvilken Udstrækning man vil komme til at gjøre Ansvar gjældende, og om man vil gjøre det gjældende mod en af dem eller imod dem begge, skal jeg ikke her komme nærmere ind paa, men skal kun sige, at ikke blot den foregaaende men ogsaa den nuværende Kirke- og Undervisningsminister staar i bestemt Forhold til dette Spørgsmaal. Den ærede nuværende Kultusminister har udgivet en Del af de Penge, her er Tale om, han har udgivet dem med ligesaa liden grundlovsræmselig Bespielse som hans Forgænger. Grundloven siger, at ingen Udgift maa afholdes, som ikke har Hjemmel i Finantsloven eller i dertil sig sluttende Tillægsbevillingslove. Denne Grundlovsbestemmelse har — saa vidt jeg kan se efter de foreliggende Oplysninger — den nuværende ærede Kultusminister overtraadt, han har — saaledes som jeg læser de foreliggende Oplysninger — udgivet til Theatrets Opførelse Penge, som ikke ere bevilgede. Maa ske kan der være Undskyldningsgrunde, som kunne tale noget stærkere for den ene end for den anden af de vedkommende Ministre. Uden at komme dybt ind derpaa, skal jeg dog sige, at den foregaaende Minister var i Stilling, og han var, hvor mærkeligt, og besynderligt det end lyder, og hvor for-